

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 180 (XXIV) — Nr. 849

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 14 decembrie 2012

SUMAR

Nr.	Pagina	Nr.	Pagina
DECRETE			
887. — Decret privind convocarea Parlamentului României, ales la data de 9 decembrie 2012	1	din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 107/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății.....	5–8
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE			
Decizia nr. 873 din 23 octombrie 2012 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 20 alin. (8) teza întâi din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat	2–4	Decizia nr. 892 din 25 octombrie 2012 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii nr. 35/1994 privind timbrul literar, cinematografic, teatral, muzical, folcloric, al artelor plastice, al arhitecturii și de divertisment, în ansamblul său, precum și, în special, ale art. 1 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 35/1994.....	8–12
Decizia nr. 881 din 25 octombrie 2012 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 pct. 2, 3, 5 și 7		ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
		Decizia nr. 14 din 12 noiembrie 2012	13–16

DECRETE

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

DECRET

**privind convocarea Parlamentului României,
ales la data de 9 decembrie 2012**

În temeiul prevederilor art. 63 alin. (3) și ale art. 100 alin. (1) din Constituția României, republicată,

Președintele României d e c r e t e a z ă :

Articol unic. — Parlamentul României, ales la data de 9 decembrie 2012, se convoacă în ziua de 19 decembrie 2012, la ora 13,00, la sediul celor două Camere, aflat în Palatul Parlamentului, din strada Izvor nr. 2–4, sectorul 5, București.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
TRAIAN BĂSESCU

București, 14 decembrie 2012.
Nr. 887.

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 873

din 23 octombrie 2012

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 20 alin. (8) teza întâi din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat

Augustin Zegrean	— președinte
Aspazia Cojocaru	— judecător
Acsinte Gaspar	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Valentina Bărbățeanu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Iuliana Nedelcu.

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 20 alin. (8) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, excepție ridicată de Alin-Ion Armega în Dosarul nr. 5.853/325/2011 al Curții de Apel Timișoara — Secția penală și care constituie obiectul Dosarului nr. 450D/2012 al Curții Constituționale.

La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită. Magistratul-asistent învederează Curții că autorul excepției a transmis la dosar note scrise prin care solicită admiterea acesteia.

Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public. Acesta pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate, ca neîntemeiată. În acest sens, apreciază că textul de lege criticat nu contravine prevederilor constituționale invocate de autorul excepției. Arată că nu se încalcă principiul egalității în fața legii și autorităților publice, întrucât toate persoanele care au încheiat un contract de asistență juridică cu un avocat care intră sub incidența textului de lege criticat se află în situația de a nu putea beneficia de serviciile acestuia. Menționează faptul că art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale consacră dreptul la un avocat ales, dar jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului a recunoscut dreptul statelor de a reglementa modul în care această alegere urmează să fie făcută. Totodată, precizează că instanța de la Strasbourg a statuat că este normal ca exercitarea profesiei de avocat să fie supusă anumitor reguli și condiții, exemplificând prin Hotărârea din 12 octombrie 2004, pronunțată în Cauza *Bota împotriva României*. Arată că, din această perspectivă, incompatibilitatea cuprinsă în prevederile art. 20 alin. (8) din Legea nr. 51/1995 se înscrie în limitele de apreciere care aparțin statului. În ce privește critica prin raportare la prevederile art. 41 din Constituție ca urmare a pretensei limitări a dreptului la muncă al avocatului, consideră că nu poate fi primită, întrucât autorul excepției nu poate justifica un interes în invocarea acesteia.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 13 februarie 2012, pronunțată în Dosarul nr. 5.853/325/2011, **Curtea de Apel Timișoara — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 20 alin. (8) din Legea**

nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, excepție ridicată de Alin-Ion Armega, inculpat într-o cauză penală în care s-a ridicat problema dreptului avocatului acestuia de a pune concluzii, având în vedere dispoziția legală criticată.

În motivarea excepției de neconstituționalitate se arată că textul de lege criticat restrânge, în egală măsură, libertatea părții de a-și alege avocatul și dreptul acestuia din urmă de a asista și reprezenta persoanele fizice și juridice în fața tuturor instanțelor, autorităților și instituțiilor. Autorul excepției precizează, în acest sens, că, de vreme ce avocatului cu care a încheiat contractul de asistență juridică îi este interzis dreptul de a pleda în fața Curții de Apel Timișoara, se încalcă dreptul său la apărare, în calitate de client al acestuia, deoarece alegerea celui avocat i-a fost dictată de vechimea și experiența profesională, precum și de încrederea pe care i-a inspirat-o. Arată că aceste prevederi privează partea de a beneficia de serviciile aceluiași apărător în toate cele trei grade de jurisdicție. Susține, totodată, că sunt îngădite dreptul la muncă al avocatului și libertatea de a alege locul de muncă, prin „loc de muncă” înțelegându-se, în cazul avocatului, nu numai sediul de exercitare a profesiei, ci, în principal, instanțele sau autoritățile publice în fața cărora poate asista sau reprezenta părțile. De asemenea, susține că interdicția prevăzută de textul de lege criticat nu se justifică, în condițiile art. 53 din Constituție.

Curtea de Apel Timișoara — Secția penală apreciază că excepția de neconstituționalitate invocată este neîntemeiată, întrucât dreptul la apărare al justițiabilului și dreptul la muncă al avocatului nu sunt drepturi absolute, iar dispoziția contestată nu suprimă și nici nu atinge aceste drepturi în substanța lor. Interdicția în cauză urmărește un interes general, acela de a asigura obiectivitatea și imparțialitatea justiției mai presus de orice bănuială posibilă. Precizează că avocatul vizat de norma criticată poate să își exercite activitatea prin prisma tuturor prerogativelor sale conferite de lege, cu excepția justificată cuprinsă în textul de lege criticat.

Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

Avocatul Poporului consideră că textul de lege criticat este constituțional, interdicția instituită reflectând grija legiuitorului de a asigura un act de justiție imparțial și obiectiv. Totodată, soluția legislativă criticată reprezintă o garanție legală stabilită în scopul ocrotirii tuturor participanților la realizarea justiției. Arată că avocatura este un serviciu public al cărui specific impune necesitatea reglementării prin lege a unor condiții de exercitare a acestei profesii.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, notele scrise depuse de autorul excepției, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie, potrivit încheierii de sesizare, prevederile art. 20 alin. (8) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 98 din 7 februarie 2011, care au următoarea redactare: „*Avocații — foști judecători nu pot pune concluzii la instanțele unde au funcționat, iar foștii procurori și cadrele de poliție nu pot acorda asistență juridică la unitatea de urmărire penală la care și-au desfășurat activitatea, timp de 5 ani de la încetarea funcției respective.*”

Din motivarea excepției de neconstituționalitate se observă că autorul acesteia critică doar prima teză din textul de lege menționat, referitoare la interdicția impusă avocaților care au fost judecători de a pune concluzii la instanțele unde au funcționat, timp de 5 ani de la încetarea acestei funcții.

În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, sunt încălcate următoarele dispoziții din Constituție: art. 16 alin. (1) care statuează principiul egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări, art. 24 privind dreptul la apărare, art. 41 alin. (1) care prevede că dreptul la muncă nu poate fi îngădit, iar alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă este liberă și art. 53 referitor la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți. Invocă, de asemenea, și acte ale unor organisme internaționale, și anume: Directiva Consiliului 77/249/CEE din 22 martie 1977 de facilitare a exercitării efective a libertății de a presta servicii de către avocați, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene seria L nr. 78 din 26 martie 1977, Recomandarea R (2000)21 din 25 octombrie 2000 a Comitetului Miniștrilor Consiliului Europei către statele membre privind libertatea exercitării profesiei de avocat, Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, precum și Protocolul nr. 12 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale referitor la interzicerea generală a discriminării.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că este neîntemeiată, urmând să o respingă ca atare, pentru următoarele motive:

1. Autorul excepției susține că dreptul său la apărare este nesocotit prin aceea că avocatul pe care l-a angajat pentru a-l apăra nu poate, ca urmare a interdicției prevăzute de textul de lege criticat, să îl reprezinte în fața unei anumite instanțe din țară, mai exact în fața acelei instanțe la care a funcționat ca judecător anterior admiterii sale în profesia de avocat.

Prin Decizia nr. 1.519 din 15 noiembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 67 din 27 ianuarie 2012, ținând cont de dispozițiile art. 24 alin. (2) din Constituție care garantează dreptul părților dintr-un proces de a fi asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu, Curtea a observat că dreptul la un avocat ales conferă dreptului la apărare plenitudinea atributelor exercitării sale, adică inclusiv dreptul justițiabilului de a-și alege acel avocat față de care are certitudinea că îi va apăra în mod corespunzător interesele legitime.

Din această perspectivă, prevederile art. 20 alin. (8) teza întâi din Legea nr. 51/1995 care interzic avocaților care au fost judecători să pună concluzii la instanțele unde au funcționat,

timp de 5 ani de la încetarea acestei funcții, operează o restrângere a dreptului la apărare consacrat de art. 24 din Legea fundamentală. Curtea urmează să analizeze în ce măsură această limitare îndeplinește condițiile în care art. 53 din Constituție permite restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți.

Potrivit art. 53 din Constituție, exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav. Totodată, textul constituțional dispune că restrângerea poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică. Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății.

Având în vedere că restrângerea este realizată printr-un text de lege, anume chiar cel criticat în cauza de față, este evident că este îndeplinită prima condiție, potrivit căreia restrângerea se poate face numai printr-o lege.

Art. 53 alin. (1) din Constituție enumeră limitativ situațiile în care este posibilă restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți. Similar celor reținute prin Decizia nr. 1.519 din 15 noiembrie 2011, mai sus citată, Curtea observă că, în cauza de față, imperativul apărării „*drepturilor și a libertăților cetățenilor*”, cu referire la dreptul la un proces echitabil, este cel care justifică restrângerea exercițiului dreptului la apărare. Aceasta, deoarece art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale implică, în mod necesar, printre altele, judecarea procesului de către o instanță imparțială. Or, în lipsa interdicției instituite de textul de lege criticat, ar putea exista suspiciunea știrbirii acestui atribut, ca urmare a posibilelor influențe pe care avocatul care a activat ca judecător în cadrul instanței respective le-ar putea exercita asupra foștilor săi colegi, în virtutea relațiilor ce se pot stabili în cadrul unei colectivități între membrii acesteia.

În continuare, Curtea observă că restrângerea dreptului la apărare în situația examinată este, fără îndoială, necesară într-o societate democratică în vederea asigurării dreptului la un proces echitabil, prin intermediul unei instanțe care se bucură de imparțialitate, astfel cum această caracteristică a fost mai sus circumstanțiată.

În ceea ce privește condiția impusă de art. 53 alin. (2) din Constituție în sensul ca restrângerea dreptului să fie proporțională cu situația care a determinat-o, Curtea urmează să analizeze, astfel cum s-a arătat și prin Decizia nr. 1.519 din 15 noiembrie 2011, în ce măsură există un just echilibru între limitarea la care este supus dreptul la apărare și interesul public protejat prin această limitare. În cauza de față, Curtea constată că interdicția cuprinsă în textul de lege criticat își găsește o justificare rezonabilă prin raportare la interesul apărării, respectiv menținerea prezumției de imparțialitate a instanței. De altfel, Curtea observă că interdicția are caracter temporar și o durată rezonabilă, după trecerea unui interval de 5 ani avocatului respectiv fiindu-i permis să pună concluzii în fața instanței în cadrul căreia a activat ca judecător.

Cu privire la condiția prevăzută de textul art. 53 din Constituție potrivit căreia măsura trebuie să fie „*aplicată în mod nediscriminatoriu*”, Curtea constată că restricționarea dreptului de a pune concluzii vizează toți avocații aflați în ipoteza normei criticate, afectându-i în mod egal pe toți cei aflați în această situație.

Prin urmare, din toate acestea rezultă că dispozițiile art. 20 alin. (8) teza întâi din Legea nr. 51/1995 nu aduce atingere

substanței dreptului la apărare prevăzut de dispozițiile art. 24 din Constituție.

În același sens, Curtea observă că, de vreme ce avocatul asupra căruia poartă interdicția cuprinsă în textul de lege criticat știa că evoluția procesuală a cauzei în care este angajat presupune asigurarea reprezentării în fața instanței la care legea nu îi permite să pună concluzii pe o perioadă limitată în timp, respectiv 5 ani de la încetarea funcției, acesta ar fi trebuit să acționeze cu simț etic, potrivit normelor deontologice ale profesiei, și să îi comunice clientului său riscul de a intra sub incidența textului de lege criticat în ce privește etapa procesuală desfășurată în fața instanței respective și să îl îndrume, cu bună-credință, spre soluția angajării unui alt avocat, fie încă de la început, fie doar pentru acea etapă procesuală.

Consecutiv, la momentul la care a încheiat contractul de asistență juridică cu avocatul aflat în postura vizată de prevederile art. 20 alin. (8) teza întâi din Legea nr. 51/1995, autorul excepției ar fi trebuit să fie conștient de faptul că, o dată ajuns în fața acelei instanțe, acesta nu va mai putea să îi asigure în mod plener dreptul la apărare. Or, într-o astfel de situație, nimic nu îl împiedică să își aleagă un alt avocat cu drept de a pune concluzii în fața acelei instanțe, având în vedere că pe tabloul avocaților din România figurează un număr suficient de mare de avocați cu drept de a pleda la toate instanțele și care au experiența necesară pentru a asigura în mod eficient și profesionist apărarea în fața oricărei instanțe din sistemul judecătoresc național. Nici relația de încredere existentă între client și avocat, pe care o invocă autorul excepției, nu justifică persistența acestuia în ideea de a fi asistat de avocatul asupra căruia poartă interdicția criticată. Așadar, preferința exclusivă și inflexibilă pentru un anumit avocat, corelată cu refuzul posibilității de a face o altă alegere, nu constituie o încălcare a dreptului la apărare, în componenta sa referitoare la dreptul de a-și alege avocatul.

Este adevărat că art. 6 paragraful 3 lit. c) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale prevede, printre altele, că orice acuzat are dreptul „să fie asistat de un apărător ales de el”. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut însă că textul convențional menționat nu precizează condițiile de exercitare a dreptului fiecărui acuzat de a se apăra prin avocat, lăsând statelor contractante alegerea mijloacelor corespunzătoare ce permit realizarea sa efectivă, Curtea de la Strasbourg urmând să examineze dacă aceste mijloace sunt compatibile cu exigențele unui proces echitabil (Hotărârea din 24 noiembrie 1993, pronunțată în Cauza *Imbrioscia împotriva Elveției*, paragraful 38).

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 20 alin. (8) teza întâi din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, excepție ridicată de Alin-Ion Armega în Dosarul nr. 5.853/325/2011 al Curții de Apel Timișoara — Secția penală.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 23 octombrie 2012.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,
Valentina Bărbățeanu

2. Critica referitoare la încălcarea art. 41 alin. (1) din Constituție, care prevede că dreptul la muncă nu poate fi îngrădit, iar alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă este liberă, nu poate fi analizată de Curte, fiind formulată de o persoană care nu poate justifica un interes în acest sens. Prin Decizia nr. 1.519 din 15 noiembrie 2011, în soluționarea unei excepții de neconstituționalitate ridicate de clientul unui avocat care, ca urmare a relației sale de rudenie cu un judecător de la Înalta Curte de Casație și Justiție, intra sub incidența art. 21 alin. (1) din Legea nr. 51/1995, Curtea a statuat că autorul excepției de neconstituționalitate trebuie să demonstreze un interes personal în contestarea constituționalității unui text de lege. În mod analog, în cauza de față Curtea constată că, din perspectiva nesocotirii dreptului la muncă și la exercitarea liberă a profesiei, autorul prezentei excepții, inculpat într-o cauză penală, nu poate invoca excepția în interesul avocatului său.

3. Curtea observă că și legislațiile altor state instituie interdicții similare celei cuprinse în art. 20 alin. (8) din Legea nr. 51/1995. Astfel, de exemplu, în Italia, art. 26 alin. 3 din Decretul-lege regal nr. 1.578 din 27 noiembrie 1933, cu modificările și completările ulterioare, prevede că „cei care au fost magistrați în sistemul judiciar nu pot să exercite timp de doi ani profesia de avocat în fața autorităților judiciare la care și-au desfășurat activitatea în ultimii trei ani [anteriori intrării în profesia de avocat]”. De asemenea, în Ungaria, art. 7 din Legea nr. XI/1998 privind profesia de avocat stabilește că „Avocatul nu poate pleda timp de 2 ani la instanța, parchetul sau autoritatea investigatoare la care a activat ca judecător, procuror sau agent de investigații anterior intrării sale în baroul de avocați.”

4. În fine, Curtea observă că nu pot fi avute în vedere, *mutatis mutandis*, considerentele Deciziei nr. 1.519 din 15 noiembrie 2011, întrucât, în cazul prevederilor art. 21 alin. (1) din Legea nr. 51/1995, care au fost examinate cu acel prilej, interdicția pentru avocat era absolută, textul de lege analizat stabilind că profesia de avocat nu poate fi exercitată la o anumită instanță, respectiv la instanțele, precum și la parchetele de pe lângă acestea, inclusiv la Direcția Națională Anticorupție, Direcția de Investigare a Infrațiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, Înalta Curte de Casație și Justiție sau la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, unde soțul avocatului sau ruda ori afinul său până la gradul al treilea inclusiv îndeplinește funcția de judecător sau procuror. Dispozițiile art. 20 alin. (8) din Legea nr. 51/1995 interzic avocatului fost judecător doar dreptul de a pune concluzii în fața instanței la care a funcționat ca judecător anterior intrării în profesia de avocat.

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 881

din 25 octombrie 2012

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I pct. 2, 3, 5 și 7
din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 107/2010 pentru modificarea și completarea
Legii nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății**

Augustin Zegrean	— președinte
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Patricia Marilena Ionea	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror
Carmen-Cătălina Gliga.

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I pct. 2, 3, 5 și 7 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 107/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, excepție ridicată de Elena Tornea în Dosarul nr. 1.867/59/2011 al Curții de Apel Timișoara — Secția contencios administrativ și fiscal și care constituie obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 524D/2012.

La apelul nominal se prezintă pentru autorul excepției avocatul Cosmin Flavius Costaș, cu delegație depusă la dosar. Lipsește partea Guvernul României, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

Președintele dispune să se facă apelul și în Dosarul nr. 813D/2012, având ca obiect aceeași excepție de neconstituționalitate, ridicată de Dumitru Crișan în Dosarul nr. 257/33/2012 al Curții de Apel Cluj — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal.

La apelul nominal se prezintă pentru autorul excepției avocatul Cosmin Flavius Costaș, cu delegație depusă la dosar. Lipsește partea Guvernul României, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

Curtea, având în vedere obiectul identic al excepțiilor de neconstituționalitate ridicate în dosarele nr. 524D/2012 și nr. 813D/2012, pune în discuție, din oficiu, problema conexării cauzelor.

Reprezentantul autorilor excepției este de acord cu conexarea dosarelor.

Reprezentantul Ministerului Public nu se opune conexării dosarelor.

Curtea, în temeiul art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, dispune conexarea Dosarului nr. 813D/2012 la Dosarul nr. 524D/2012, care este primul înregistrat.

Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului autorilor excepției de neconstituționalitate, care solicită admiterea acesteia. În acest sens, cu privire la admisibilitatea excepției, arată că, deși Curtea Constituțională a reținut neconstituționalitatea dispozițiilor art. 259 alin. (2) din Legea nr. 95/2006 prin deciziile nr. 223/2012 și nr. 224/2012, nu s-a pronunțat și cu privire la neconstituționalitatea dispozițiilor art. I pct. 7 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 107/2010. Prevederile art. 62 din Legea nr. 24/2000 nu îndrituiesc argumentul expus de Curte, potrivit căruia obiect al excepției de neconstituționalitate l-ar constitui textul modificat/completat, iar nu textul modificator/completator.

De asemenea, o astfel de interpretare ar face imposibilă, practic, în speță, aplicarea prevederilor art. 9 din Legea nr. 554/2004. De altfel, arată că excepția ridicată în cauză se referă și la alte prevederi de lege decât cele ale art. I pct. 7 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 107/2010. Pe fondul excepției de neconstituționalitate arată că sunt încălcate prevederile art. 1 alin. (5) din Constituție, întrucât perioada scursă de la data adoptării Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 107/2010 și până la intrarea ei în vigoare este extrem de scurtă. Este încălcat, de asemenea, dreptul de proprietate privată prin prelevarea contribuției de asigurări sociale de sănătate asupra unei sume de bani ce reprezintă un venit neimpozabil potrivit art. 78 și art. 79 din Codul fiscal. Totodată, sunt înfrânte și dispozițiile art. 47 alin. (1), art. 53, art. 56 alin. (2) și art. 115 alin. (4) și (6) din Constituție. Cu privire la acest din urmă aspect, arată că Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 107/2010 a fost adoptată fără a exista o situație extraordinară și urgentă.

Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

Prin Încheierea din 16 februarie 2012, pronunțată în Dosarul nr. 1.867/59/2011, **Curtea de Apel Timișoara — Secția contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I pct. 2, 3, 5 și 7 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 107/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății.**

Excepția a fost ridicată de Elena Tornea cu prilejul soluționării unei acțiuni în contencios administrativ îndreptate împotriva Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 107/2010.

Prin Încheierea din 21 martie 2012, pronunțată în Dosarul nr. 257/33/2012, **Curtea de Apel Cluj — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I pct. 2, 3, 5 și 7 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 107/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății.**

Excepția a fost ridicată de Dumitru Crișan cu prilejul soluționării unei acțiuni în contencios administrativ având ca obiect despăgubiri datorate de Guvern în temeiul art. 9 din Legea nr. 554/2004.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorii acesteia susțin că prevederile de lege criticate, care instituie pentru pensionarii ale căror venituri din pensii depășesc 740 de lei obligația plății unei contribuții la asigurările sociale de sănătate egale cu un procentaj de 5,5% aplicat asupra întregii pensii, sunt neconstituționale pentru următoarele rațiuni: încalcă principiul supremației dreptului în condițiile în care perioada de *vacatio legis* de la data adoptării Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 107/2010 și până la intrarea ei în vigoare este extrem de

scurtă; încalcă dreptul de proprietate privată prin prelevarea contribuției de asigurări sociale de sănătate asupra unei sume de bani ce reprezintă un venit neimpozabil conform Codului fiscal; încalcă dreptul la un nivel de trai decent, pensionarii fiind afectați în mod vizibil de o reducere semnificativă a veniturilor; Guvernul a procedat la restrângerea prin ordonanță de urgență a dreptului de proprietate fără respectarea dispozițiilor art. 53 din Constituție; este încălcat principiul justei așezări a sarcinilor fiscale, Guvernul considerând necesar să crească fiscalitatea tocmai pentru persoanele cu cele mai mici venituri și care se află într-o stare de nevoie accentuată; nu sunt îndeplinite formal condițiile art. 115 alin. (4) și (6) din Constituție, neexistând nicio urgență care să justifice adoptarea unei ordonanțe în materie și fiind afectat prin emiterea ordonanței regimul unor drepturi fundamentale.

Curtea de Apel Timișoara — Secția contencios administrativ și fiscal invocă jurisprudența Curții Constituționale prin care s-a reținut conformitatea dispozițiilor de lege criticate cu prevederile Constituției. În acest sens, sunt amintite Decizia nr. 934/2006, Decizia nr. 1.394/2010 și Decizia nr. 343/2011.

Curtea de Apel Cluj — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, invocând, de asemenea, jurisprudența în materie a Curții Constituționale, arată că excepția de neconstituționalitate nu este întemeiată.

În conformitate cu dispozițiile art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului, precum și Avocatului Poporului, pentru a-și formula punctele de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

Avocatul Poporului, amintind că prin dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 15/2012 soluția legislativă criticată a fost modificată, arată că excepția de neconstituționalitate a devenit inadmisibilă.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul nu au comunicat punctele de vedere solicitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, punctele de vedere ale Avocatului Poporului, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, susținerile părților prezente, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 1 pct. 2, 3, 5 și 7 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 107/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 830 din 10 decembrie 2010.

Dispozițiile de lege criticate au următoarea redactare:

Art. I: „*Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 372 din 28 aprilie 2006, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează: [...]*

2. *La articolul 213 alineatul (2), litera h) se modifică și va avea următorul cuprins:*

«*h) pensionarii cu venituri din pensii mai mici de 740 lei;*»

3. *La articolul 257 alineatul (2), litera e) se abrogă. [...]*

5. *La articolul 257, după alineatul (2¹) se introduce un alineat nou, alineatul (2²), cu următorul cuprins:*

«*(2²) Pensionarii ale căror venituri din pensii depășesc 740 de lei datorează contribuția lunară pentru asigurările sociale de sănătate calculată potrivit prevederilor art. 259 alin. (2).*» [...]

7. *La articolul 259, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:*

«*(2) Contribuția datorată de pensionarii ale căror venituri din pensii depășesc 740 de lei este de 5,5% aplicată asupra acestor venituri și se virează odată cu plata drepturilor bănești asupra cărora se calculează de către cei care efectuează plata acestor drepturi. Prin aplicarea acestei cote nu poate rezulta o pensie netă mai mică de 740 de lei.*»

Autorul excepției de neconstituționalitate consideră că aceste prevederi de lege sunt contrare următoarelor texte din Constituție: art. 1 alin. (5) privind supremația legii, art. 44 privind dreptul de proprietate privată, art. 47 referitor la nivelul de trai, art. 53 referitor la restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți, art. 56 alin. (2) privind așezarea justă a sarcinilor fiscale și art. 115 alin. (4) și (6) referitor la delegarea legislativă.

Curtea, având în vedere că, în cauză, criticile de neconstituționalitate privesc nu doar aspecte de neconstituționalitate intrinsecă, care, potrivit dispozițiilor art. 62 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010, ar fi impus analizarea dispozițiilor Legii nr. 95/2006 așa cum au fost modificate sau completate prin dispozițiile criticate ale Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 107/2010, dar și probleme de neconstituționalitate extrinsecă, ce pot fi examinate numai în contextul analizării condițiilor în care a fost adoptată ordonanța mai sus amintită, urmează a se pronunța asupra prevederilor art. 1 pct. 2, 3, 5 și 7 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 107/2010, iar nu asupra dispozițiilor Legii nr. 95/2006, completate sau modificate prin aceste prevederi.

Astfel, examinând problema admisibilității excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 1 pct. 7 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 107/2010, Curtea constată că aceste prevederi au dispus modificarea art. 259 alin. (2) din Legea nr. 95/2006.

Prin deciziile nr. 223 și nr. 224 din 13 martie 2012, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 256 din 18 aprilie 2012, Curtea Constituțională a constatat că dispozițiile art. 259 alin. (2) din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, așa cum au fost modificate prin dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 107/2010, „*sunt constituționale în măsura în care se interpretează în sensul că procentul de 5,5 se aplică numai asupra veniturilor din pensii care depășesc 740 de lei*”.

Urmare a acestor decizii, prin dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 15/2012 privind stabilirea unor măsuri financiare în domeniul asigurărilor sociale de sănătate și al finanțelor publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 306 din 8 mai 2012, prevederile art. 259 alin. (2) din Legea nr. 95/2006 au fost abrogate, iar cele ale art. 257 alin. (2²) din aceeași lege au fost modificate, în sensul punerii acestora de acord cu cele constatate de Curtea Constituțională, astfel: „*Pensionarii ale căror venituri din pensii depășesc 740 lei datorează contribuția lunară pentru asigurările sociale de sănătate calculată potrivit prevederilor Legii nr. 571/2003, cu modificările și completările ulterioare.*”

Autorii excepției de neconstituționalitate solicită declararea ca neconstituționale și a dispozițiilor art. 1 pct. 7 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 107/2010, arătând că, deși prevederile art. 259 alin. (2) din Legea nr. 95/2006 au fost declarate neconstituționale în sensul arătat, prevederile ordonanței de urgență au rămas în vigoare. În plus, susțin că nedeclararea ca neconstituțională a art. 1 pct. 7 din Ordonanța de

urgență a Guvernului nr. 107/2010 face imposibilă aplicarea în cauză a dispozițiilor art. 9 din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.154 din 7 decembrie 2004.

Curtea apreciază că aceste susțineri sunt lipsite de temei.

Astfel, așa cum în mod corect s-a reținut în Decizia nr. 223/2012, potrivit art. 62 din Legea nr. 24/2000, „*dispozițiile de modificare și de completare se încorporează, de la data intrării lor în vigoare, în actul de bază, identificându-se cu acesta. Intervențiile ulterioare de modificare sau de completare a acestora trebuie raportate tot la actul de bază*”.

Declararea ca neconstituțională a textului din actul de bază semnifică, implicit, constatarea ca neconstituțională a dispoziției de lege prin care textul a fost modificat în sens neconstituțional, neputându-se face o departajare sub aspectul identității între textul de bază și textul modificat.

Prin urmare, instanțele de judecată nu ar putea respinge o acțiune întemeiată pe art. 9 din Legea nr. 554/2004 pentru motivul că instanța de contencios constituțional nu s-a pronunțat în mod expres asupra dispozițiilor modificatoare ale art. 1 pct. 7 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 107/2010.

Faptul că, în practică, a existat o interpretare eronată, în sensul considerării dispozițiilor art. 1 pct. 7 din Ordonanța de urgență a Guvernului ca fiind în vigoare ulterior pronunțării Curții Constituționale prin deciziile nr. 223 și nr. 224 din 13 martie 2012, nu reprezintă un aspect de neconstituționalitate.

Așa fiind, Curtea, având în vedere dispozițiile art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, constată că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 pct. 7 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 107/2010 a devenit inadmisibilă.

Soluția de respingere ca devenită inadmisibilă a excepției de neconstituționalitate se impune și în ceea ce privește art. 1 pct. 5 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 107/2010. Astfel, Curtea reține că ceea ce autorii excepției criticau cu privire la conținutul acestui text de lege era trimiterea la dispozițiile art. 259 alin. (2) din Legea nr. 95/2006, prin care se stabilea modul de calcul al pensiei. Art. 259 alin. (2) din Legea nr. 95/2006, fiind declarat neconstituțional, critica de neconstituționalitate a rămas fără obiect. În plus, așa cum s-a arătat mai sus, art. 257 alin. (2) din Legea nr. 95/2006 a fost ulterior modificat.

În continuare, examinând critica de neconstituționalitate raportată la prevederile art. 1 pct. 2 și 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului din perspectiva criticilor de neconstituționalitate extrinsecă formulate, Curtea constată că autorii excepției contestă existența unei situații extraordinare, cu caracter urgent, care să justifice adoptarea acestui act normativ.

În jurisprudența sa, Curtea a statuat în mod constant că situațiile extraordinare exprimă un grad mare de abatere de la obișnuit sau comun, aspect întărit și prin adăugarea sintagmei „*a căror reglementare nu poate fi amânată*” (Decizia nr. 255 din 11 mai 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 511 din 16 iunie 2005, Decizia nr. 188 din 2 martie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 237 din 14 aprilie 2010).

Curtea a mai arătat, prin Decizia nr. 1.008 din 7 iulie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 507 din 23 iulie 2009, că pentru îndeplinirea cerințelor prevăzute de art. 115 alin. (4) din Constituție este necesară existența unei stări de fapt obiective, cuantificabile, independente de voința Guvernului, care pune în pericol un interes public. Totodată, cu prilejul pronunțării Deciziei nr. 421 din 9 mai 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 367 din 29 mai 2007, Curtea Constituțională a statuat că „urgența reglementării nu echivalează cu existența situației extraordinare, reglementarea

operativă putându-se realiza și pe calea procedurii obișnuite de legiferare”.

În cauza de față, Curtea constată că Guvernul a motivat existența situației extraordinare prin invocarea dezechilibrului existent între cheltuielile și veniturile Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate, cauzat, în mare măsură, de numărul mare de persoane exceptate care beneficiază de servicii medicale în lipsa plății contribuției de asigurări sociale de sănătate.

Desigur, având în vedere că existența acestui număr mare de asigurați necontribuabili nu este o situație ce poate fi calificată ca având un caracter extraordinar, neobișnuit, o astfel de caracteristică trebuie căutată în contextul istoric al adoptării Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 107/2010, afectat de o profundă criză economică ce a diminuat semnificativ capacitatea statului de a susține sistemele de asigurări sociale. Astfel, trebuie amintit că, așa cum reiese din prevederile art. 209 alin. (2) din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 372 din 28 aprilie 2006, sursele de finanțare a bugetului Fondului de asigurări sociale de sănătate nu provin doar din contribuțiile asiguraților, ci și din subvenții de la bugetul de stat, precum și din alte surse.

Nu trebuie omis că, în aceeași perioadă, au fost adoptate mai multe acte normative determinate de rațiuni asemănătoare, privind diminuarea resurselor financiare ale statului, precum Legea nr. 119/2010 privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 441 din 30 iunie 2010, Legea nr. 118/2010 privind unele măsuri necesare în vederea restabilirii echilibrului bugetar, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 441 din 30 iunie 2010 sau Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2010 privind concediul și indemnizația lunară pentru creșterea copiilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 830 din 10 decembrie 2010.

În acest context, sarcina sistemului de asigurări sociale de sănătate de a susține un număr mare de persoane necontribuabile devine o obligație greu de suportat, ce poate duce la afectarea echilibrului bugetului Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate în lipsa unei intervenții prompte și rapide a statului, determinând incapacitatea sistemului de asigurări sociale de sănătate de a-și realiza obiectivul principal, care constă în ocrotirea sănătății populației prin asigurarea accesului la un pachet de servicii de bază pentru asigurați. Se urmărește, în consecință, ocrotirea interesului public.

Toate cele arătate demonstrează că emiterea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 107/2010 a fost justificată de o situație extraordinară, ce a impus intervenția urgentă a statului pentru protejarea interesului public, în deplin acord cu dispozițiile art. 115 alin. (4) din Constituție.

Totodată, Curtea apreciază ca fiind lipsită de temei susținerea potrivit căreia Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 107/2010 ar fi fost adoptată cu încălcarea art. 1 alin. (5) din Constituție.

Astfel, Curtea Constituțională a arătat în jurisprudența sa că „intervalul instituit între data publicării actului normativ și data intrării sale în vigoare constituie aplicarea principiului *vacatio legis* — repausul legii și este menit să asigure caracterul previzibil și accesibil al viitoarei reglementări și să sporească încrederea cetățenilor în statul de drept”. În acest sens este Decizia nr. 1.105 din 21 septembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 684 din 8 octombrie 2010.

Prin urmare, aplicarea acestui principiu își găsește sens în cazul reglementărilor care pun în discuție adaptarea cetățenilor unei noi conduite.

În ipoteza prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 107/2010, însă, Curtea apreciază că nu este vorba despre o astfel de situație, destinatarii acestor prevederi nefiind obligați să răspundă activ noilor reglementări. Astfel, calculul și reținerea contribuțiilor la fondul asigurărilor sociale de stat se fac de către instituțiile abilitate, iar nu de către asigurați, așa încât nu este afectat caracterul previzibil al normei.

Mai mult, nerespectarea principiului *vacatio legis* în cazul ordonanțelor de urgență nu poate fi interpretat ca fiind contrară prevederilor constituționale, de vreme ce ordonanțele de

urgență reglementează măsuri urgente adresate unor situații extraordinare.

În sfârșit, Curtea constată că nu poate reține nici criticile de neconstituționalitate intrinsecă raportate la dispozițiile art. 44, 47, 53 și art. 56 alin. (2) din Constituție, acestea referindu-se, în realitate, la dispozițiile art. 1 pct. 5 și 7 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 107/2010, care reglementau modul de calcul al contribuției de asigurări sociale de sănătate, iar nu la conținutul art. 1 pct. 2 și 3 din același act normativ.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Respinge, ca devenită inadmisibilă, critica de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 pct. 5 și 7 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 107/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, excepție ridicată de Elena Tornea în Dosarul nr. 1.867/59/2011 al Curții de Apel Timișoara — Secția contencios administrativ și fiscal și de Dumitru Crișan în Dosarul nr. 257/33/2012 al Curții de Apel Cluj — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal.

2. Respinge ca neîntemeiată critica de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 pct. 2 și 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 107/2010, excepție ridicată de aceiași autori în aceleași dosare ale acelorași instanțe.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 25 octombrie 2012.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,
Patricia Marilena Ionea

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 892

din 25 octombrie 2012

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii nr. 35/1994 privind timbrul literar, cinematografic, teatral, muzical, folcloric, al artelor plastice, al arhitecturii și de divertisment, în ansamblul său, precum și, în special, ale art. 1 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 35/1994

Augustin Zegrean	— președinte
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Andreea Costin	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror
Carmen Cătălina-Gliga.

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii nr. 35/1994 privind timbrul literar, cinematografic, teatral, muzical, folcloric, al artelor plastice, al arhitecturii și de divertisment, excepție ridicată de Societatea Comercială „Cat Music” — S.R.L. din București în Dosarul nr. 45.351/3/2010 al Curții de Apel București — Secția a IX-a civilă și pentru cauze privind proprietatea intelectuală, conflicte

de muncă și asigurări sociale și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 835D/2012.

La apelul nominal răspunde, pentru autorul excepției de neconstituționalitate, avocat Nicolae Viorel Dinu, din Baroul București, cu delegație depusă la dosar, lipsind cealaltă parte, procedura de citare fiind legal îndeplinită.

Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului autorului excepției de neconstituționalitate, care solicită admiterea acesteia și depune note scrise la dosar.

În ceea ce privește critica de neconstituționalitate extrinsecă susține, în esență, că Legea nr. 35/1994, fiind una veche, a fost înlocuită prin Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, care reglementează mai clar obligația de a contribui cu o sumă la anumite organizații de creatori. În acest sens arată că în prezent există două reglementări paralele care se suprapun, fiind astfel nerespectate prevederile Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru

elaborarea actelor normative. De asemenea, invocă jurisprudența Curții referitoare la obligația constituțională de a respecta legile, respectiv Decizia nr. 783 din 26 septembrie 2012 și Decizia nr. 1.360 din 21 octombrie 2010, în care Curtea a reținut că încălcarea acestei obligații are drept consecință nesocotirea art. 1 alin. (5) și, implicit, art. 1 alin. (3) din Constituție.

Cu referire la critica de neconstituționalitate intrinsecă susține că, potrivit legii, impozitul este definit ca o contribuție bănească cu titlu nerambursabil datorată bugetului de stat de către persoanele fizice și juridice pentru veniturile pe care le obțin sau pentru bunurile pe care le posedă, or, în speță, timbrul muzical care reprezintă o contribuție stabilită în raport cu vânzările debitorului acestei obligații se califică drept un impozit. De asemenea, susține că în sprijinul acestei calificări este și faptul că în cazul nevirării la termen a sumelor încasate și datorate cu titlu de timbru muzical se aplică penalități care se fac venit la bugetul de stat, situație proprie creanțelor bugetare. Faptul că veniturile aferente colectării unui impozit cu titlu de timbru muzical se fac venit la bugetul unor entități private contravine art. 16 și 44 din Constituție. Totodată, arată că există un conflict între Legea nr. 35/1994 și art. 56 din Constituție prin aceea că nu a existat o situație excepțională care să justifice impunerea unei asemenea sarcini fiscale și prin faptul că se instituie un sistem ce permite anumitor entități de drept privat să impună o sarcină fiscală fără realizarea unui contraserviciu public.

Mai arată că timbrele reglementate prin Legea nr. 35/1994 pot fi calificate și ca taxe parafiscale, concept al doctrinei, nefiind cuprinse în legi fiscale, și care se caracterizează prin faptul că au o altă destinație decât impozitele, respectiv beneficiarii acestora pot fi persoane juridice de drept public sau privat.

Mai invocă și practica judecătorească cu privire la obligația microîntreprinderilor de a plăti pentru sediul social o taxă lunară privind serviciul public de radiodifuziune și televiziune, unde s-a făcut distincție în ceea ce privește plata acestor taxe între persoanele juridice beneficiare și cele care nu au calitatea de beneficiar al serviciilor publice de radiodifuziune și televiziune.

Mai susține că timbrul muzical, fiind impus numai anumitor persoane, respectiv celor care sunt implicate în vânzarea de produse muzicale, în raport cu celelalte categorii de agenți comerciali care obțin venituri din activități economice având ca obiect produsele muzicale, conduce la dezechilibrarea mediului concurențial, fiind astfel încălcat și art. 135 alin. (2) din Constituție.

Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată și arată că taxele prevăzute de Legea nr. 35/1994 nu reprezintă un impozit, ci o taxă parafiscală. Prin urmare, nu poate fi reținută nici încălcarea art. 56 din Constituție, întrucât aceste taxe nu sunt sarcini fiscale. Menționează jurisprudența Curții în materie, respectiv Decizia nr. 1.494 din 15 noiembrie 2011.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 24 noiembrie 2011 și prin Încheierea de completare din 15 martie 2012, pronunțate în Dosarul nr. 45.351/3/2010, **Curtea de Apel București — Secția a IX-a civilă și pentru cauze privind proprietatea intelectuală, conflicte de muncă și asigurări sociale a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii nr. 35/1994 privind timbrul literar,**

cinematografic, teatral, muzical, folcloric, al artelor plastice, al arhitecturii și de divertisment.

Excepția de neconstituționalitate a fost invocată de Societatea Comercială „Cat Music” — S.R.L. din București într-o cauză având ca obiect soluționarea unei cereri de obligare a autorului excepției de neconstituționalitate la plata timbrului muzical, aflat în stadiul procesual al apelului.

În motivarea excepției de neconstituționalitate se arată, în esență, că legea criticată prevede înființarea a 8 categorii de timbre, respectiv literar, cinematografic, teatral, muzical, folcloric, al artelor plastice, arhitecturii și de divertisment, ce se constituie ca impozite ale căror beneficiari sunt organizațiile de creatori.

De asemenea, se mai susține că legea criticată încalcă principiul egalității consacrat de Constituție prin aceea că transformă o entitate privată, respectiv Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România, în beneficiar al unui impozit. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că timbrul muzical, potrivit legii criticate, reprezintă un impozit, un element care contribuie la această calificare fiind și faptul că, în cazul nevirării la termen a sumelor încasate și datorate cu titlu de timbru muzical, se aplică penalități ce se fac venit la bugetul de stat, situație proprie creanțelor bugetare. Or, subiecte ale raporturilor bugetare sunt statul și persoanele fizice și juridice, debitoare ale creanțelor bugetare.

Faptul că veniturile aferente colectării unui impozit cu titlu de timbru muzical se fac venit la bugetul unor entități private, și nu la bugetul de stat, contravine principiului egalității în drepturi, dar și garantării echidistante a proprietății private, indiferent de titular, conform art. 44 din Constituție.

În continuare, autorul excepției mai arată că, întrucât timbrul muzical nu este menit să contribuie la cheltuielile publice, nu există o situație excepțională care să justifice impunerea unei asemenea sarcini fiscale, contravenind Legii fundamentale, ce delimitează sfera generală a impozitelor și taxelor cu caracter ordinar, fiind astfel încălcate prevederile art. 56 alin. (3) din Constituție. Or, în acest caz, caracterul excepțional al percepției timbrului muzical nu se justifică nici din punct de vedere temporal, dat fiind faptul că acesta se percepe încă din anul 1994, și nici din punct de vedere material, beneficiarii acestui impozit fiind persoane private.

Autorul excepției susține că legea criticată instituie un sistem ce permite unei entități de drept privat să impună o sarcină fiscală fără realizarea unui contraserviciu public, ceea ce încalcă prevederile art. 56 alin. (2) din Constituție. Dispozițiile Legii nr. 35/1994 încalcă principiul constituțional al justei așezări a sarcinilor fiscale consacrat de art. 56 alin. (2) prin faptul că instituie o discriminare negativă arbitrară a entităților implicate în vânzarea de produse muzicale în raport cu toți ceilalți subiecți de drept care realizează venituri din raporturile comerciale implicând produsele muzicale.

De asemenea, mai arată că prin intrarea în vigoare a Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, prin care s-a reglementat o remunerație justă cu titlu compensatoriu pentru utilizarea operelor sau produselor purtătoare de drepturi de autor și drepturi conexe, s-a creat un paralelism legislativ prin menținerea în vigoare a Legii nr. 35/1994. Acest paralelism legislativ aduce atingere art. 1 alin. (5) din Constituție, în sensul că legile în vigoare trebuie respectate nu numai din punctul de vedere al aplicării acestora, ci și cu ocazia edictării de noi acte normative.

Prin faptul că se aplică un regim legal diferit subiectelor de drept ce își desfășoară activitatea în același domeniu, se încalcă

art. 135 alin. (2) din Constituție care instituie obligativitatea asigurării unui mediu concurențial loial.

Prin concluziile depuse la dosar cu ocazia dezbaterilor publice, reprezentantul autorului excepției, în susținerea motivării criticii de neconstituționalitate extrinsecă, aduce drept argument Decizia Curții Constituționale nr. 783 din 26 septembrie 2012 în care s-a reținut că încălcarea legii are drept consecință imediată nesocotirea art. 1 alin. (5) din Constituție, care prevede că respectarea legilor este obligatorie. Încălcarea acestei obligații constituționale atrage implicit afectarea principiului statului de drept, consacrat prin art. 1 alin. (3) din Constituție. De asemenea, menționează și Decizia nr. 1.360 din 21 octombrie 2010 în care Curtea a reținut, în temeiul dispozițiilor constituționale ale art. 142 alin. (1) și art. 1 alin. (5), că reglementarea criticată încalcă și normele de tehnică legislativă, prin crearea unor situații de incoerență și instabilitate, contrare prevederilor Legii nr. 24/2000. Astfel, potrivit art. 2 alin. (1) din acest act normativ, tehnica legislativă asigură sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvate pentru fiecare act normativ, iar art. 14 prevede că reglementările de același nivel și având același obiect se cuprind într-un singur act normativ. În același sens, art. 16 stabilește că în procesul de legiferare este interzisă instituirea aceluiași reglementări în două sau mai multe acte normative, iar în cazul existenței unor paralelisme, acestea vor fi înlăturate fie prin abrogare, fie prin concentrarea materiei în reglementări unice.

De asemenea, menționează că, potrivit art. 3 alin. (1) din Legea nr. 24/2000, „normele de tehnică legislativă sunt obligatorii la elaborarea proiectelor de lege de către Guvern și a propunerilor legislative aparținând deputaților, senatorilor sau cetățenilor, în cadrul exercitării dreptului la inițiativă legislativă”.

Mai arată că, astfel cum a reținut Curtea în Decizia nr. 415 din 14 aprilie 2010, precum și în alte decizii, „atât considerentele, cât și dispozitivul deciziilor sale sunt general obligatorii, potrivit dispozițiilor art. 147 alin. (4) din Constituție, și se impun cu aceeași forță tuturor subiectelor de drept”. Pe cale de consecință, considerentele enunțate cu privire la aplicarea dispozițiilor Legii nr. 24/2000, în speță cele ale art. 16 — evitarea paralelismelor, se impun a fi respectate și în acest caz și luate în considerare de către Curtea Constituțională în analiza excepției de neconstituționalitate.

Prin urmare, prevederile Legii nr. 35/1994 contravin principiilor statuate de Legea nr. 24/2000, respectiv art. 2 alin. (1), art. 3 alin. (1), art. 14 și 16 și, implicit, art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție.

Cu privire la critica de neconstituționalitate intrinsecă, în notele depuse în ședința publică, aceasta este motivată și prin raportare la art. 1 privind protecția proprietății din Protocolul nr. 1 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și la art. 17 privind dreptul de proprietate din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. De asemenea, susține că principiile statuate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în materia impozitelor și a altor contribuții în Hotărârea din 24 februarie 1997, pronunțată în *Cauza Van Raalte împotriva Olandei*, prin care a statuat că impozitele sau contribuțiile intră în domeniul de aplicare al art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, se aplică prin analogie și taxelor parafiscale. Totodată, mai învederează că legile edictate în această materie trebuie să corespundă cerințelor de accesibilitate, claritate și previzibilitate consacrate atât de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, cât și de jurisprudența Curții Constituționale, ceea ce

duce la încălcarea implicită a art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție și a art. 17 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. Astfel, arată că Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că, deși privarea de proprietate poate părea legitimă în raport de marja de apreciere a statelor, în cazul în care normele interne nu sunt suficient de clare și previzibile privarea de proprietate „este previzibilă și arbitrară, prin urmare incompatibilă cu principiul legalității” (a se vedea *mutatis mutandis* Hotărârea din 5 ianuarie 2000, pronunțată în *Cauza Beyler împotriva Italiei*).

Arată că în doctrină se admite că timbrul literar de 2% instituit de Legea nr. 35/1994, care se adaugă la prețul de vânzare a operelor beletristice editate și se varsă în contul asociațiilor de creatori, este o taxă parafiscală. Având în vedere dispozițiile art. 56 alin. (3) din Constituție, potrivit cărora orice alte prestații sunt interzise, în afara celor stabilite prin lege, în situații excepționale, taxa parafiscală este, incontestabil, o prestație bănească. Or, o astfel de taxă nu poate fi instituită prin lege decât pentru situații excepționale. În concluzie, arată că toate taxele parafiscale care nu sunt stabilite prin lege sunt nelegale; taxele parafiscale instituite prin lege pot fi stabilite doar pentru situații excepționale; situația excepțională este o chestiune de apreciere a legiuitorului, care trebuie să justifice că există o asemenea împrejurare, astfel încât legile prin care s-au instituit taxe parafiscale în afara situațiilor excepționale la care se referă art. 56 alin. (3) din Constituție sunt neconstituționale.

Curtea de Apel București — Secția a IX-a civilă și pentru cauze privind proprietatea intelectuală, conflicte de muncă și asigurări sociale consideră că Legea nr. 35/1994 este constituțională.

Instanța consideră că timbrul muzical nu constituie un impozit, deoarece nu se datorează bugetului de stat, ci, potrivit art. 2 din Legea nr. 35/1994, organizațiilor de creatori.

Prin urmare, nu se pune problema încălcării prevederilor art. 16 din Constituție, sub aspectul egalității în drepturi a cetățenilor, și nici a art. 41, prin perspectiva garantării diferite a proprietății private.

În privința pretensei nesocotiri a prevederilor art. 56 din Legea fundamentală, instanța a reținut că acest text nu este incident în situația aplicării Legii nr. 35/1994, deoarece sumele încasate cu titlu de timbru muzical nu sunt destinate cheltuielilor publice, iar aceste sume nu reprezintă sarcini fiscale pentru a se pune problema existenței unui contraserviciu public.

De asemenea, pretinsul paralelism legislativ instituit prin legiferarea consecutivă a taxelor în discuție prin Legea nr. 35/1994 și, respectiv, prin Legea nr. 8/1996 nu poate duce la încălcarea art. 1 alin. (5) din Constituție.

Instanța reține că sunt neîntemeiate și susținerile privind încălcarea prevederilor art. 135 alin. (2) lit. a) din Constituție, având în vedere că măsura privește pe toți utilizatorii operelor pe care legea le vizează și nu poate, astfel, să dezechilibreze mediul concurențial.

Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

Avocatul Poporului consideră că dispozițiile Legii nr. 35/1994 sunt constituționale.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile reprezentantului autorului excepției de neconstituționalitate, notele scrise depuse, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile Legii nr. 35/1994 privind timbrul literar, cinematografic, teatral, muzical, folcloric, al artelor plastice, al arhitecturii și de divertisment, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 507 din 7 iulie 2008. În realitate, din motivarea excepției de neconstituționalitate rezultă că se are în vedere numai timbrul muzical reglementat de art. 1 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 35/1994. Curtea reține ca obiect al excepției de neconstituționalitate Legea nr. 35/1994 în ansamblul său, precum și, în special, dispozițiile art. 1 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 35/1994. Textul criticat în adițional are următorul cuprins: „(1) Cele 8 categorii de timbre ce formează obiectul prezentei legi se stabilesc astfel: [...]

d) timbrul muzical, în valoare de 5% din prețul unui bilet și 2% din prețul fiecărui disc, fiecărei tipărituri, casete video și audio înregistrate, cu caracter muzical, altele decât cele folclorice, și care se adaugă acestor prețuri;”.

În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor din Constituție ale art. 1 alin. (5) privind principiul respectării Constituției, a supremației sale și a legilor, art. 16 privind egalitatea în drepturi, art. 44 privind dreptul de proprietate privată [și nu art. 41, cum greșit este indicat de autorul excepției de neconstituționalitate], art. 56 privind contribuțiile financiare și art. 135 alin. (2) lit. a) privind mediul concurențial.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține următoarele:

1. Potrivit dispozițiilor art. 1 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 35/1994, valoarea timbrului muzical este stabilită la 5% din prețul unui bilet și 2% din prețul fiecărui disc, fiecărei tipărituri, casete video și audio înregistrate, cu caracter muzical, altele decât cele folclorice, și care se adaugă acestor prețuri.

În conformitate cu prevederile art. 1 alin. (2) din lege, timbrul muzical se aplică pentru fiecare exemplar din produsul asupra căruia poartă.

Sumele încasate, reprezentând valoarea timbrului, se virează lunar de unitățile care le încasează în conturile organizațiilor de creatori, potrivit art. 2 din normele metodologice elaborate de Ministerul Culturii și Cultelor în colaborare cu Ministerul Finanțelor Publice și cu consultarea organizațiilor de creatori. Fiecare organizație de creatori, în conformitate cu dispozițiile art. 2 alin. (3) din lege, este obligată să își constituie un organism financiar pentru timbrul respectiv.

Pentru a beneficia de sumele reprezentând valoarea timbrului, organizațiile de creatori trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele condiții: a) cel puțin 90% din numărul membrilor acestora trebuie să fie titulari de drepturi de autor sau titulari de drepturi conexe dreptului de autor ori persoane care, prin profesiunea lor, participă nemijlocit la crearea operei din domeniul pentru care se colectează timbrul; b) în obiectivele

stabilite prin statut să se regăsească activități prevăzute la art. 3 din lege.

Din prezentarea regimului juridic al acestor timbre Curtea constată că ele nu sunt impozite, ci taxe speciale, denumite în doctrină taxe parafiscale și care se prezintă sub o diversitate de forme, fapt care explică și reglementarea lor eterogenă. Taxele parafiscale, instituite în temeiul unor norme juridice adoptate special în acest scop, sunt acele sume de bani care se colectează fie de organele fiscale, fie direct de beneficiarii respectivelor venituri și se varsă în conturile anumitor instituții publice sau ale altor entități colective, publice sau private, altele decât colectivitățile publice locale sau stabilimentele administrative (a se vedea în acest sens Pierre Beltrame, Lucien Mehl, *Techniques, politiques et institutions fiscales comparées*, Ed. Presses Universitaires de France, Paris, 1997, p. 35).

Specificul taxelor parafiscale, care le face să difere de impozitele și taxele fiscale, constă în faptul că, la fel ca și impozitele, sunt obligatorii, fiind instituite prin lege, dar constituindu-se ca venituri extrabugetare ale unor persoane juridice de drept public sau privat. Ele au aceeași origine ca și impozitele, dar, deși urmează un regim juridic apropiat, finalitatea lor este în parte diferită. În fapt, actul normativ prin care se instituie taxele parafiscale este, de regulă, opera autorității publice centrale (lege sau ordonanță guvernamentală), însă este posibil ca astfel de taxe să fie instituite și de către autoritatea administrației publice locale (prin hotărâri ale consiliilor locale). De asemenea, taxele parafiscale sunt urmărite și încasate fie prin intermediul administrațiilor fiscale, fie direct de către beneficiarii legal desemnați, în conturile cărora ele se concentrează. Tehnicile și procedura după care se colectează și se încasează taxele parafiscale sunt foarte apropiate de cele utilizate în materia fiscală. Datorită acestor particularități, taxele parafiscale sunt considerate a fi veritabile „dezmembrăminte” ale impozitelor și taxelor fiscale. Diferența constă în faptul că, în vreme ce impozitele se colectează cu dublul scop de a se impune o anumită conduită în mediul social-economic și pentru a se putea acoperi nevoile generale și comune ale societății, taxele parafiscale se încasează numai de la persoanele fizice și/sau juridice care sunt vizate în mod expres de reglementările legale care au instituit respectivele taxe, exclusiv în scopul asigurării unor venituri complementare la dispoziția beneficiarilor legali ai acestor fonduri.

Din punctul de vedere al tehnicii fiscalizării, taxele parafiscale urmează un regim asemănător cu taxa pe valoarea adăugată, întrucât ele se colectează, de către distribuitorii produselor taxabile, de la dobânditorii/beneficiarii respectivelor produse și se varsă în conturile entităților beneficiare prevăzute de lege.

În acest sens, Curtea reține cu titlu comparativ că Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 173 din 29 iulie 1997, prevede că sumele de bani colectate cu titlu de taxe de timbru, taxe fiscale, se varsă în contul bugetului local al unității administrativ-teritoriale în a cărei rază își are domiciliul sau, după caz, sediul fiscal debitorul, în vreme ce Ordonanța Guvernului nr. 32/1995 privind timbrul judiciar, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 201 din 30 august 1995, dispune colectarea sumelor încasate cu titlu de taxe parafiscale, la dispoziția Ministerului Justiției, unde se utilizează ca venituri extrabugetare.

Așadar, taxele parafiscale reprezintă o categorie distinctă, specială, de venituri care sunt legal dirijate în beneficiul instituțiilor și/sau organismelor cărora statul consideră oportun

să le asigure realizarea, pe această cale, a unor venituri complementare.

În consecință, Curtea reține că aceste forme speciale de constituire a unor fonduri bănești complementare aflate la dispoziția unor entități publice, chiar dacă îngreunează obligația unor contribuabili, ele conduc, pe de o parte, la degrevarea parțială a bugetului (în ceea ce privește suportarea/acoperirea anumitor cheltuieli), iar, pe de altă parte, asigură o așezare mai echitabilă a sarcinilor fiscale și nefiscale între diferitele categorii de contribuabili.

De altfel, taxele parafiscale se regăsesc reglementate și de legislațiile altor țări. Spre exemplu în Germania, unde baza legală a acestei practici o reprezintă chiar art. 137 din Constituția Weimar din 1919, preluat de art. 140 din Constituția Germaniei din 1949, precum și în Finlanda, unde sunt instituite unele taxe parafiscale, acestea au conotația unei contribuții bănești de natură ecleziastică, care se încasează în beneficiul bisericilor.

Raportând cele expuse mai sus la situația de speță, Curtea reține că prevederile art. 56 din Constituție nu au incidență în prezenta cauză, întrucât timbrul muzical nu reprezintă o contribuție financiară destinată cheltuielilor publice, deci bugetului public național, acest timbru neavând natura juridico-economică de impozit, de taxe sau de alte contribuții care, potrivit legii, să constituie sursă de venit la acest buget. Timbrul muzical, ca și celelalte taxe parafiscale reglementate prin Legea nr. 35/1994, reprezintă, conform art. 139 alin. (3) din Constituție, contribuții la constituirea unor fonduri care se folosesc, în condițiile legii, numai potrivit destinației acestora.

2. În privința pretensei încălcări a dispozițiilor art. 16 din Constituție, Curtea reține că dispozițiile legii criticate se aplică în mod egal tuturor celor aflați în situația prevăzută de Legea nr. 35/1994, fără nicio discriminare pe considerente arbitrare.

Referitor la critica de neconstituționalitate vizând încălcarea garanției echidistante a proprietății private, indiferent de titular, prin aceea că veniturile aferente colectării unui depozit cu titlu de timbru muzical se fac venit la bugetul unor entități private, și nu la bugetul de stat, Curtea constată că prevederile Legii nr. 35/1994 nu contravin dispozițiilor art. 44 din Constituție care consacră aplicabilitatea principiului egalității în materia garanției

constituțională a dreptului de proprietate privată. Valoarea celor 8 categorii de timbre reglementate de legea criticată se stabilește în funcție de natura activității prestate, pentru fiecare domeniu cultural. Or, ocrotirea egală a proprietății trebuie să fie raportată la aceeași categorie de destinatari ai reglementării. Prin urmare, dispozițiile Legii nr. 35/1994 nu conțin nicio diferențiere a tratamentului juridic aplicabil proprietății private, în raport cu titularul acesteia, sumele încasate, reprezentând valoarea timbrului, se vor vira de unitățile care le colectează în conturile organizațiilor de creatori beneficiare, plata acestui timbru fiind făcută de beneficiarul/consumatorul final. Mai mult, sumele convenite organizațiilor de creatori vor fi folosite numai în scopul prevăzut de Legea nr. 35/1994, respectiv la art. 3, iar utilizarea acestora în alte scopuri decât cele menționate în dispozițiile art. 3 din lege constituie contravenție, dacă nu este săvârșită astfel încât, potrivit legii penale, să constituie infracțiune, așa cum se prevede la art. 5 alin. (2) din Legea nr. 35/1994.

În ceea ce privește încălcarea obligației statului de a asigura un mediu concurențial loial, obligație prevăzută de art. 135 alin. (2) lit. a) din Constituție, Curtea reține că legea criticată se adresează tuturor utilizatorilor operelor prevăzute de lege, în acest caz neexistând un dezechilibru al mediului concurențial, unitățile plătitoare fiind obligate să vireze în conturile organizațiilor de creatori beneficiare sumele încasate, rezultate din aplicarea timbrului muzical. De altfel, legea criticată nu prevede niciun aport direct sau indirect al statului care să sprijine într-o manieră discriminatorie anumiți operatori economici în defavoarea altora.

De asemenea, Curtea nu poate reține nici critica referitoare la pretinsul paralelism legislativ datorat legiferării consecutive a Legii nr. 35/1994, respectiv a Legii nr. 8/1996. Astfel, în cuprinsul Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe nu se identifică vreo dispoziție care să reglementeze timbrul muzical, astfel cum acesta este reglementat de Legea nr. 35/1994, ceea ce duce la concluzia că cele două reglementări nu sunt paralele, având obiect de reglementare distinct și bine definit. Așadar, Curtea constată că reglementarea criticată respectă dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție.

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii nr. 35/1994 privind timbrul literar, cinematografic, teatral, muzical, folcloric, al artelor plastice, al arhitecturii și de divertisment, în ansamblul său, precum și, în special, ale art. 1 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 35/1994, excepție ridicată de Societatea Comercială „Cat Music” — S.R.L. din București în Dosarul nr. 45.351/3/2010 al Curții de Apel București — Secția a IX-a civilă și pentru cauze privind proprietatea intelectuală, conflicte de muncă și asigurări sociale.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 25 octombrie 2012.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,

AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,
Andreea Costin

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL COMPETENT SĂ JUDECE RECURSUL ÎN INTERESUL LEGII

DECIZIA Nr. 14**din 12 noiembrie 2012**

Dosar nr. 16/2012

Livia Doina Stanciu — președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele completului

Lavinia Curelea — președintele Secției I civile

Roxana Popa — președintele delegat al Secției a II-a civile

Ionel Barbă — președintele Secției de contencios administrativ și fiscal

Corina Michaela Jîjîie — președintele Secției penale

Rodica Cosma — judecător la Secția penală

Cristina Rotaru — judecător la Secția penală

Simona Cristina Neniță — judecător la Secția penală

Alina Ioana Ilie — judecător la Secția penală

Magdalena Iordache — judecător la Secția penală

Ștefan Pistol — judecător la Secția penală

Leontina Șerban — judecător la Secția penală

Sofica Dumitrașcu — judecător la Secția penală

Geanina Cristina Arghir — judecător la Secția penală

Lavinia Valeria Lefterache — judecător la Secția penală

Mariana Ghena — judecător la Secția penală

Ioana Bogdan — judecător la Secția penală

Ionuț Mihai Matei — judecător la Secția penală

Săndel Lucian Macavei — judecător la Secția penală — judecător-raportor

Carmen Elena Popoiag — judecător la Secția I civilă

Nina Ecaterina Grigoraș — judecător la Secția I civilă

Mirela Polițeanu — judecător la Secția a II-a civilă

Constantin Brânzan — judecător la Secția a II-a civilă

Viorica Lungeanu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Iuliana Rîciu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii a luat în examinare recursul în interesul legii formulat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție prin Sesizarea nr. 52/C3/1788/III-5/2012, cu privire la interpretarea și aplicarea art. 152 din Codul de procedură penală vizând executarea mandatului de arestare preventivă.

Reprezentantul procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a susținut recursul în interesul legii, învederând că examenul jurisprudenței penale actuale a evidențiat două orientări cu privire la acest aspect și, prin urmare, caracterul neunitar al practicii judiciare:

Într-o primă orientare a practicii, instanțele, dispunând arestarea preventivă a inculpatului (prezent la judecarea propunerii de arestare preventivă) și față de care urmează a fi pus în executare mandatul, în condițiile art. 149¹ și art. 150 alin. 1 din Codul de procedură penală, au apreciat că sunt îndeplinite condițiile art. 152 alin. 1 din Codul de procedură penală, mandatul de arestare preventivă fiind emis după ascultarea inculpatului.

Într-o a doua orientare a practicii, în aceeași ipoteză (inculpatul prezent la judecarea propunerii de arestare preventivă și față de care urmează a fi pus în executare mandatul), după executarea efectivă a ordinului de arestare de către organul de poliție (după consumarea actului procedural faptic al arestării preventive) instanțele, printr-o încheiere separată, au constatat/au confirmat începerea executării mandatului de arestare preventivă.

Dispunând arestarea preventivă a inculpatului, începând cu data încarcerării, punerii în executare a mandatului de arestare preventivă (respectiv, data arestării efective de către organul de poliție a persoanei arătate în mandat), instanțele au aplicat procedura reglementată de art. 152 alin. 2 și următoarele din Codul de procedură penală.

Soluția propusă de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este în sensul primei orientări jurisprudențiale.

Ipotezele legale în care se poate dispune măsura arestării preventive a inculpatului fără ca acesta să fie prezent (pe cale de consecință, fără a fi ascultat) sunt expres și limitativ prevăzute de art. 150 din Codul de procedură penală, fiind vizate cazurile când inculpatul este dispărut, se află în străinătate ori se sustrage de la urmărire sau de la judecată sau se află în una din situațiile prevăzute în art. 149¹ alin. 6 din același cod, respectiv inculpatul reținut sau arestat (în calitate de învinuit) nu poate fi adus în fața judecătorului din cauza stării sănătății ori din cauză de forță majoră sau stare de necesitate.

Or, asimilarea aspectelor de fapt astfel cum au fost valorificate prin hotărârile judecătorești care ilustrează a doua orientare jurisprudențială excedează cadrului normativ, deoarece se are în vedere ipoteza legală a luării măsurii arestării preventive în lipsa inculpatului.

Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, doamna judecător Livia Doina Stanciu, a declarat dezbaterea închisă, iar completul de judecată a rămas în pronunțare asupra recursului în interesul legii.

Completul competent să judece recursul în interesul legii ce formează obiectul Dosarului nr. 16/2012 este constituit conform dispozițiilor art. 414⁴ alin. 3 din Codul de procedură penală, modificat și completat prin Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor, raportat la dispozițiile art. 27² din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Sedința completului este prezidată de doamna Livia Doina Stanciu, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este reprezentat de doamna Gabriela Scutea, procuror adjunct al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

La ședința de judecată participă magistratul-asistent din cadrul secțiilor unite, doamna Alina Gabriela Păun, desemnat în conformitate cu dispozițiile art. 27³ din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de

ÎN ALTA CURTE,

deliberând asupra recursului în interesul legii, constată următoarele:

1. Problema de drept ce a generat practica neunitară

Prin recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție s-a arătat că, în practica judiciară națională, nu există un punct de vedere unitar vizând executarea mandatului de arestare preventivă, după cum inculpatul prezent (și ascultat) la soluționarea propunerii de arestare preventivă a lipsit în activitatea de ducere la îndeplinire a mandatului, precum și cazurile ce se circumscriu ipotezei legale a dispunerii măsurii arestării preventive în lipsa inculpatului, în procedura de executare a mandatului.

2. Examenul jurisprudențial

Prin recursul în interesul legii se arată că, în urma verificării jurisprudenței la nivel național, a fost relevată o practică neunitară, în sensul că au fost evidențiate două orientări în problema interpretării și aplicării dispozițiilor art. 152 din Codul de procedură penală, vizând executarea mandatului de arestare preventivă.

3. Soluțiile pronunțate de instanțele judecătorești

3.1. Într-o primă orientare a practicii, instanțele dispunând arestarea preventivă a inculpatului (prezent la judecarea cauzei și față de care urmează a fi pus în executare mandatul), în condițiile art. 149¹ și art. 150 alin. 1 din Codul de procedură penală, au apreciat că sunt îndeplinite condițiile art. 152 alin. 1 din Codul de procedură penală, mandatul de arestare preventivă fiind emis după ascultarea inculpatului.

3.2. Într-o a doua orientare a practicii, în aceeași ipoteză (inculpatul prezent și ascultat la judecarea/soluționarea propunerii de arestare preventivă și față de care urmează a fi pus în executare mandatul), după executarea efectivă a ordinului de arestare de către organul de poliție (după consumarea actului procedural factic al arestării preventive) instanțele, printr-o încheiere separată, au constatat/au confirmat începerea executării mandatului de arestare preventivă.

Disponând arestarea preventivă a inculpatului, începând cu data încarcerării, punerii în executare a mandatului de arestare preventivă (respectiv, data arestării efective de către organul de poliție a persoanei arătate în mandat), instanțele au aplicat procedura reglementată de art. 152 alin. 2 și următoarele din Codul de procedură penală. Într-o asemenea procedură, instanțele procedează la o nouă verificare a identității persoanei arestate, care este întrebată dacă dorește să facă declarații sau să formuleze obiecțiuni.

Justificarea aplicării procedurii prevăzute de art. 152 alin. 2 din Codul de procedură penală (care nu rezultă expres din motivarea hotărârilor) pare a fi aceea că între momentul pronunțării hotărârii prin care se dispune arestarea și emiterea mandatului (respectiv, între momentul emiterii mandatului și momentul punerii efective în executare a acestuia) există o durată în timp. Astfel, între emiterea mandatului și executarea sa efectivă durata poate fi de ore sau de zile.

Această situație de fapt care nu își găsește corespondent în dispozițiile art. 152 alin. 2 din Codul de procedură penală (măsura arestării nefiind dispusă în lipsa inculpatului, ci, dimpotrivă, în prezența și după ascultarea sa) este, totuși, asimilată de instanțe cu procedura arestării în lipsă.

În această opinie, instanțele consideră că sunt în ipoteza emiterii, în lipsa inculpatului, a mandatului de arestare preventivă și apreciază incidente dispozițiile art. 152 alin. 2 din Codul de procedură penală.

4. Opinia procurorului general

Soluția propusă de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este în sensul primei

orientări jurisprudențiale. Această concluzie se desprinde din cuprinsul actului de sesizare.

Ipotezele legale în care se poate dispune măsura arestării preventive a inculpatului fără ca acesta să fie prezent (pe cale de consecință, fără a fi ascultat) sunt expres și limitativ prevăzute de art. 150 din Codul de procedură penală, fiind vizate cazurile când inculpatul este dispărut, se află în străinătate ori se sustrage de la urmărire sau de la judecată sau se află în una din situațiile prevăzute în art. 149¹ alin. 6 din același cod, respectiv inculpatul reținut sau arestat (în calitate de învinuit) nu poate fi adus în fața judecătorului din cauza stării sănătății ori din cauză de forță majoră sau stare de necesitate.

Or, asimilarea aspectelor de fapt astfel cum au fost valorificate prin hotărârile judecătorești care ilustrează a doua orientare jurisprudențială excedează cadrului normativ, deoarece nu vizează ipoteza reglementată de art. 150 alin. 2 din Codul de procedură penală.

5. Raportul asupra recursului în interesul legii

Proiectul de soluție propus prin raportul întocmit în cauză reflectă prima soluție identificată de examenul jurisprudențial, în sensul că nu sunt incidente dispozițiile privind măsura arestării preventive în lipsa inculpatului, în cazurile în care mandatul de arestare a fost emis după ascultarea inculpatului, însă procedura de executare nu s-a putut realiza potrivit art. 152 alin. 1 din Codul de procedură penală.

S-a argumentat, în esență, că toate situațiile jurisprudențiale pornesc de la premisa existenței unui mandat de arestare preventivă ce a fost emis după ascultarea învinuitului sau inculpatului, așa încât orice fel de extinderi, suplimentări de drepturi apar ca fiind artificiale, inutile, plasate în afara cadrului normativ intern impus și al exigențelor de convenționalitate.

6. Înalta Curte

Prin excepție de la dispozițiile art. 415 alin. 2 din Codul de procedură penală, care stabilesc regula punerii în executare a hotărârilor după rămânerea definitivă, în materia măsurilor preventive, dispozițiile instanței sunt executorii de la pronunțarea hotărârii, imprimându-se cauzelor aferente o notă de urgență atât în judecarea, cât și în executarea lor.

Potrivit dispozițiilor art. 151 alin. 1 din Codul de procedură penală, după întocmirea hotărârii prin care s-a dispus arestarea preventivă, autoritatea care a dispus măsura emite de îndată mandatul de arestare preventivă.

În ceea ce privește modul de executare a mandatului de arestare preventivă se pot ivi două modalități clasice, reglementate de dispozițiile art. 152 din Codul de procedură penală, după cum măsura arestării preventive a fost dispusă în prezența inculpatului (mandatul a fost emis după ascultarea sa) sau în lipsa acestuia.

Potrivit dispozițiilor art. 152 din Codul de procedură penală:

„Când mandatul de arestare a fost emis după ascultarea inculpatului, judecătorul care a emis mandatul înmânează un exemplar al mandatului persoanei arestate, iar un alt exemplar îl trimite organului de poliție pentru a fi predat la locul de deținere odată cu arestatul.

Când măsura arestării a fost dispusă în lipsa inculpatului potrivit art. 150, mandatul emis se înaintează în dublu exemplar organului de poliție, pentru executare.

Organul de poliție procedează la arestarea persoanei arătate în mandat, căreia îi predă un exemplar al mandatului și o conduce la judecătorul care a emis mandatul.

În vederea executării mandatului de arestare preventivă, organul de poliție poate pătrunde în domiciliul sau reședința unei persoane fără învoirea acesteia, precum și în sediul unei persoane juridice fără învoirea reprezentantului legal al acesteia.

Judecătorul procedează la ascultarea inculpatului, iar dacă acesta ridică obiecții care necesită o rezolvare urgentă, fixează de îndată termen de judecată.”

Astfel, în situația în care mandatul de arestare preventivă a fost emis după ascultarea învinutului sau inculpatului, cu prezența acestuia în fața judecătorului care l-a emis, i se înmânează un exemplar al mandatului persoanei arestate, iar un alt exemplar se înmânează organului de poliție pentru a fi predat la locul de deținere, odată cu arestatul. Doar în aceste cazuri, în condițiile în care colaborarea procesuală între toate persoanele implicate s-a realizat, executarea mandatului de arestare se concretizează de îndată.

Dacă mandatul de arestare a fost emis în lipsa inculpatului, potrivit art. 150 din Codul de procedură penală, mandatul de arestare se trimite în dublu exemplar organului de poliție, pentru executare. Organul de poliție îl caută pe inculpatul împotriva căruia s-a emis mandatul de arestare, îl arestează, înmânându-i un exemplar al mandatului, și îl conduce în fața judecătorului care a emis mandatul. Judecătorul procedează la ascultarea învinutului sau inculpatului.

Prezentul recurs în interesul legii abordează o situație în care mandatul de arestare preventivă a fost emis după ascultarea învinutului sau inculpatului, însă procedura clasică și imediată de executare a mandatului de arestare nu se poate realiza prin înmânarea unui exemplar persoanei arestate de către judecătorul care l-a emis.

Această situație nu își găsește corespondent în dispozițiile art. 152 alin. 2—4 din Codul de procedură penală vizând măsura arestării dispusă în lipsa inculpatului — potrivit cărora este necesară ascultarea inculpatului după arestarea sa efectivă, cu emiterea de către judecător a unei încheieri separate prin care se confirmă începerea executării — și nu poate fi asimilată cu procedura sus-menționată. De asemenea, nu pot fi acceptate extinderi ale ipotezelor legale în care se poate dispune măsura arestării inculpatului în lipsă, acestea fiind expres și limitativ prevăzute de lege.

Pe de altă parte, potrivit dispozițiilor art. 9 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice din 16 decembrie 1966, ratificat de România prin Decretul nr. 212/1974, statele membre au dorit să reitereze, cu forță juridică obligatorie, faptul că în materia arestării preventive nu își poate găsi locul arbitrarul. Privarea de libertate poate fi dispusă numai în condițiile legii, pentru motive bine determinate și cu respectarea tuturor garanțiilor procesuale referitoare la dreptul de a fi încunoștințat de învinuirea care i se aduce persoanei în cauză, dreptul de a beneficia de judecată în fața unei instanțe competente într-un termen rezonabil, dreptul de a fi prezent sau de a ataca legalitatea măsurii arestării preventive.

În plan european, sistemul de protecție a drepturilor omului a fost stabilit prin Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale.

Potrivit dispozițiilor art. 5 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale:

„1. Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale:

a. dacă este deținut legal pe baza condamnării pronunțate de un tribunal competent;

b. dacă a făcut obiectul unei arestări sau dețineri legale pentru nerespectarea unei hotărâri pronunțate de un tribunal, conform legii, ori în vederea garantării executării unei obligații prevăzute de lege;

c. dacă a fost arestat sau reținut în vederea aducerii sale în fața autorității judiciare competente, atunci când există motive verosimile de a se bănui că a săvârșit o infracțiune sau când există motive temeinice ale necesității de a-l împiedica să săvârșască o infracțiune sau să fugă după săvârșirea acesteia;

d. dacă este vorba de detenția legală a unui minor, hotărâtă pentru educația sa sub supraveghere, sau despre detenția sa legală, în vederea aducerii sale în fața autorității competente;

e. dacă este vorba despre detenția legală a unei persoane susceptibile să transmită o boală contagioasă, a unui alienat, a unui alcoolic, a unui toxicoman sau a unui vagabond;

f. dacă este vorba despre arestarea sau detenția legale ale unei persoane în scopul împiedicării pătrunderii ilegale pe teritoriu sau împotriva căreia se află în curs o procedură de expulzare ori de extrădare.

2. Orice persoană arestată trebuie să fie informată, în cel mai scurt termen și într-o limbă pe care o înțelege, asupra motivelor arestării sale și asupra oricărei acuzații aduse împotriva sa.

3. Orice persoană arestată sau deținută în condițiile prevăzute de prezentul articol trebuie adusă de îndată înaintea unui judecător sau a altui magistrat împuternicit prin lege cu exercitarea atribuțiilor judiciare și are dreptul de a fi judecată într-un termen rezonabil sau eliberată în cursul procedurii. Punerea în libertate poate fi subordonată unei garanții a prezentării persoanei în cauză la audiere.

4. Orice persoană lipsită de libertatea sa prin arestare sau detenție are dreptul să introducă recurs în fața unui tribunal, pentru ca acesta să statueze într-un termen scurt asupra legalității detenției sale și să dispună eliberarea sa dacă detenția este ilegală.

5. Orice persoană, victimă a unei arestări sau dețineri în condiții contrare dispozițiilor acestui articol, are dreptul la reparații.”

Paragrafele 2—4 ale art. 5 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale constituie garanții substanțiale pentru persoanele arestate sau reținute, garanții care formează un sistem cu scop unic de a înlătura posibilitatea privării ilegale de libertate.

În cadrul acestei sistematizări funcționează și „dreptul la un judecător”, ceea ce presupune, pe de o parte, dreptul fiecărei persoane arestate sau deținute de a fi adusă imediat în fața unui judecător iar, pe de altă parte, dreptul ca acea persoană să fie judecată.

Aducerea persoanei arestate sau deținute în fața judecătorului trebuie să aibă loc din oficiu, iar această autoritate trebuie să prezinte garanții de independență și imparțialitate.

Sub aspect procedural, acest drept impune obligația judecătorului de a asculta persoana adusă în fața sa, iar din punct de vedere substanțial, în sarcina aceleiași autorități, este instituită obligația de a analiza temeinicia detenției.

Transpunerea în plan național a cerințelor art. 5 paragraful 4 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale în dispozițiile Codului de procedură penală presupune obligația ca, în toate cazurile, învinutul sau inculpatul să fie ascultat; în lipsa unor dispoziții speciale în această materie, ascultarea se face în condițiile generale, prevăzute de dispozițiile art. 70—73 din Codul de procedură penală, implicit cu dreptul persoanei de a nu face nicio declarație.

Ascultarea învinutului sau inculpatului constituie o cerință imperativă și o garanție a dreptului de apărare și trebuie să preceadă în mod obligatoriu luarea măsurii arestării preventive.

Excepțiile de la această regulă sunt strict și limitativ prevăzute de lege în dispozițiile în art. 146 alin. 6, art. 1491 alin. 6 și art. 150 din Codul de procedură penală, în sensul că ascultarea învinutului sau inculpatului nu se mai face în situația în care acesta este dispărut, se află în străinătate ori se sustrage de la urmărirea penală sau de la judecată ori se află în stare de reținere sau de arestare și din cauza sănătății ori din cauză de forță majoră sau stare de necesitate nu poate fi adus în fața instanței.

Cu toate acestea, fiind o condiție cu caracter absolut, plasată în cadrul unei abordări judiciare ce afectează dreptul la libertate

al persoanei, ea nu poate fi eludată, astfel că, în cazul în care mandatul de arestare a fost emis fără ascultarea învinutului sau inculpatului, și numai atunci, acesta va fi ascultat imediat ce a fost prins ori s-a predat.

Trebuie precizat și că „ascultarea inculpatului”, prin prisma conotațiilor și importanței sale, este diferită de instituția „obiecțiilor în ceea ce privește identitatea”, înscrisă la art. 153 din Codul de procedură penală, care constă într-un simplu remediu procesual prevăzut de lege pentru înlăturarea unor impedimente la executarea mandatului de arestare preventivă.

Revenind la contextul specific prezentului recurs în interesul legii, trebuie reiterat că toate situațiile jurisprudențiale pornesc de la premisa existenței unui mandat de arestare preventivă ce fost emis după ascultarea învinutului sau inculpatului, așa încât

orice fel de extinderi, suplimentări de drepturi apar ca fiind artificiale, inutile, plasate în afara cadrului normativ intern impus și al exigențelor de convenționalitate.

În contextul problematicei abordate se înscrie și procedura de executare a mandatului european de arestare.

Din economia dispozițiilor art. 103 alin. (10) și (13) din Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, republicată, rezultă că măsura arestării în vederea predării poate fi luată numai după ascultarea persoanei solicitate în prezența apărătorului, iar, după întocmirea încheierii, judecătorul emite de îndată un mandat de arestare, dispozițiile Codului de procedură penală cu privire la conținutul și executarea mandatului de arestare aplicându-se în mod corespunzător.

Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 414⁴ și 414⁵ din Codul de procedură penală, astfel cum a fost modificat și completat prin Legea nr. 202/2010,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și, în consecință:

În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 152 din Codul de procedură penală, vizând executarea mandatului de arestare preventivă, stabilește că:

În toate cazurile în care mandatul de arestare a fost emis după ascultarea inculpatului, însă procedura de executare nu s-a putut realiza potrivit art. 152 alin. 1 din Codul de procedură penală, nu sunt incidente dispozițiile privind măsura arestării preventive în lipsa inculpatului.

Obligatorie, potrivit art. 414⁵ alin. 4 din Codul de procedură penală.

Pronunțată, în ședință publică, astăzi, 12 noiembrie 2012.

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE,
LIVIA DOINA STANCIU

Magistrat-asistent,
Alina Gabriela Păun

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.70, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72
Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

